

Popotni spominki.

Dva dni v Goratanu. (Dalje.)

Konec Lipaljevsi sem zopet Belo prestopil. Mnogi stranski potoki, ki se va-njo izlivajo, jo že tu naredijo precej veliko reko. Pod golim navpik stoječim pečovjem me je peljala zdaj cesta ob desnem obrežji, na levem pa so se mi razprostirale zelene senožeti, po katerih je vse polno kôšcev in grabljic mergolelo. Bilo je že proti poli dnevu in sonce je pripekalo hudo. Ene trenutke še sem se peljal in že sem zagledal cilj in konec svojega potovanja: nemški Pontabel z belim in svitlim, laški Ponteba z začernelim gotiškim zvonikom. Stojita ta dva kraja, ktera le majhen potok mejí, na izhodu treh dolín. Ta, po kateri sem jez prišel, derží od jutra; druga, po kateri priteče ravno imenovani mejni potočič, od severja; tretja, v katero se tudi Bela razliva, naravnost proti jugu. Proti zapadu se nad Pontebo dviguje visok, s senožeti obraščen hrib. O pregledovanji tega sem dospel prej ko sem mislil v Pontabel — nemški in zadnji farni kraj kerške škofije — in sem berž pri prvih hišah obstal. Gostinčar, prijazen Nemeec, mi je med kosilom mnogo pravil o homatijah leta 1848, ko so hotli Talijani tukaj siloma mejo predreti; prebivavci so bili v velikem strahu, ker žugali so Talijani s požarom in morijo. Ko so pa velikonočne dni pripeljali topove iz Celovca in prihiteli vojaki, ki so zastavili griče nad vasjo in jeli Lahe s topovnimi in puškinimi krogli kropiti (tudi našega krajskega regimenta „Hohenlohne“ 3. batalijon je pomagal tu zopet mir in red ustanoviti), se je rogoviležem kmali kri ohladila.

Ni jih pa tudi menda na celem svetu različniših krajev od Pontabla in Pontebe. Pontabel s svojimi 87 hišami ti kaže v vsem terd nemšk značaj: hiše z visokimi lesénimi strehami, jezik, obleka, običaji, živež, z eno besedo: vse je nemško. Komaj pa prestopiš mali potok, ni drugače, kakor da bi bil v sredi Talijanskega. Zastonj obračaš oko (razan cerkve), da bi kaj zapazil, kar bi te Nemčije opominjalo, — zastonj poprašuješ prebivavce za to in uno po nemški; visoke hiše z nizkimi strehami na korce in vse drugo, kar nam je unkraj razodevalo nemški značaj, nas tukaj v hipu prestavi med terde Talijane.

Ker sem od tega berzega preména že poprej slišal, sem želel kakega človeka vendar poleg sebe imeti, ki bi mi unkraj kaj pokazal, in po sveči sem naletel na mladega gospoda, kterege sem po malih trenutkih svojega nekdanjega sošolca in prijatla, zdaj učitelja tukaj, spoznal. Med veselimi pogovori in pripovedovanjem, kako se je njemu in meni od časa ločitve godilo, sva prestopila potok, ki je nekđaj ločil Nemčijo od Furlanije, bivšega posestva oglejskih patrijarhov in pozneje benečanske ljudovlade. Stopil sem tu vpervič na talijansko zemljo, in tako so mi bile spolnjene moje že večletne goreče želje. — Ponteba je velik terg, ki šteje okoli 247 hiš, ktere so zlo vse po dvoje, tudi po troje nadstropov visoke. Ker razun ogledovanja nisva nobenega družega opravila v Pontebi imela, greva narpoprej cerkev ogledat. Zidana je v gotiški šegi, je prav velika in tudi kaj lična. Prijatelj moj mi je hvalil tudi izverstne orglje, ktere so po talijanski šegi z zagrišnjalom zagernjene in imajo razun navadnih spremenov tudi šumeče trombe itd., kar Lahí kaj radi imajo; gré po ključ, da bi mi kaj zaigral, in kmali prihiteta z njim tukajšni fajmošter in eden kaplanov — obadva prav priljudna gospoda. Prijazno me po furlanski nagovorita, pa žalibog! bil sem ptujec in nem za ta jezik. Kaj je bilo početi, ker moj tovarš tudi ni razumel furlanščine? Čujte, kako smo jo tolkli! Pometel sem urno po glavi vse latinske besede skupaj, ktere so mi še od druge latinske šole v spominu ostale, in začeli

smo jo lomiti po latinski, da je vse prek letelo. Se vé da pogovor je bil v taki zadregi v vsem zlo kratek, vendar za silo smo se še dosti zastopili. Še nikoli mi ni bilo po šolah in prepíčem uku tako žal kakor tisti dan. — Ko iz cerkve stopimo, me povabita gosp. duhovnika tudi v farovž. Lepo poslopje je bilo. Poslovivši se tukaj od nju sva šla s prijatlom Pontebo dalje ogledovat. Vse je osnovano prav po mestnem redu; vsaka ulica ima svoje ime, ki je, se vé da po talijansko zapisano na vogelnih hišah. Tudi sled še marsikake kroglice, ktero so bili naši leta 1848 sem čez potok poslali, sem vidil na nekterih hišah. Druzih posebnost ni bilo zdaj več ogledovati; čas je tudi že pretekkel, toraj se je bilo treba podati zopet na nemško stran nazaj. Tukaj je bil konjič že pripravljen. Moj prijatelj me je želel spremiti do Lipaljevsi, da bi se po poti še kaj pomenila, in hajd! sva bila na vozu proti Lipaljevsi. Kako hitro ura teče, kadar prijatelj s prijatlom po dolgi ločitvi kramlja, gotovo marsikak bravec vé; toraj se ne bo čudil, ako povém, da veliko prezgodaj sem bil v Lipaljevsi. Od svojega prijatla sem se koj na vozu poslovil, on se je vernil zdaj nazaj, jez pa sem se urno derdral naprej proti Naborjetu. (Dalje sledí.)

Kratkočasno berilo.

Čebela in osa.

Lepo je rastla dušéca cvetlica pod zelenim germičkom in ob solnčni toploti žlahen duh od se dajala. Komaj solnce s svojimi dobrotljivimi žarki zemljo ogreje, že lepa cvetlica razprosti svoje cvetje in prijazno sprejema solnčno toploto. Prijeten duh žlahne cvetlice privabi več živalic, ktere pridejo serkljat iz nje drage sladčice. Naj prvo priletí osa, v sredo cvetja se zložno vsede, in hití poberati sladki med zale cvetliške device, kakor da bi se bala od tovaršice pregnana biti. Kmalí potem priletí pridna čbelica, in se tudi ravno na tisto cvetlico vsede, kamor jo cvetliška dišava vabi. Osa jo gerdo pogleda in ji tako govori: „Le hitro se mi strani poberi, na tej cvetlici nimaš ti nič pravice; kdor pred pride pred melje“. Čbelica odgovori: „Ne umaknem se tebi, veš, le jez imam pravico po vseh cvetlicah medú naberati ne pa ti. Ti le sama sebe paseš, ljudem nobenega prida ne storiš, nobenega dobička ne prineseš, ljudém le škodo delaš, vsak te sovraži, dobro véš. Jez pa medú veliko vkup spravim, ljudém dobre jedila in sladke pijače pripravljam, še marsikterege umnega čbelarja tudi obogatim, zato me v dobri reji imajo, lepo za me skerbijo in še za-me posebne zeliša špogajo, da iz njihovega cvetja medú nabiram, pa me boš ti samopašnica odganjala!“ Osa zareži rekoč: „Precej se mi strani poberi, če nočes tepena biti; pravica gori pravica doli, jez sem bila pred tukaj ko ti, torej meni gré cvetlica“. Zđaj začnete ena drugo odrivati in se pikati. Ker nobena ni hotla odjenjati, ste se sprijele, in neusmiljeno ena drugo pikate in koljete na smert.

Ravno nad njima je imel velik dolgonožnik, obéh sovražnik, svojo mrežo prepreženo med dvema vejicami germička, ki je nedolžne živalice v njo lovil, in se z njih ker-vijo gostil. Kadar ste bile čbelica in osa v nar hujem boji, se pajk na tanki nitki spustí na cvetlico in zavpije: „Kaj je to? zakaj se tako serdito vojskujete? zadosti je te vojske, jez vaji hočem zmiriti in vajnemu prepíru konec storiti“. Zlo se zdaj obé prestrašite. Sovražna osa potem reče: „Prav je, da si prišel in boš razsodil: ktera izmed naju ima večjo pravico iz te cvetlice med serkati“. „Bom po pravici razsodil in vaji umiril“ — govori zdaj pajk. Veselja se smeja in brusi svoje krempljice, ker dolgo časa že ni nič v svojo mrežo vjel, toraj je že grozno tenak bil. „Govori zdaj, osa, prvič ti: zakaj se vojskujete?“ Osa: „zato ker sem jez pred na cvetlico priletela ko čbela, in me hoče pregnati, mislim, da meni gré pravica“. Pajk pravi: „Čbelica, govori zdaj ti!“ Čbelica: „Jez imam do vseh cvetlic posebno pravico od vikših meni dano, zakaj me ta divjak odganja in mi

Budina posebno mesto biti. Prosim slovenske mladenče, kteri v Gradcu ali v Beču živijo, naj poiščejo, pri katerem nemškem pesniku srednjega veka se te verstici najdejo, in naj nam ga v „Novicah oglasijo. Meni ni mogoče, ker sem oddaljen od kni-garnic. Pisatelj.

med iz žlahnih cvetlic krade“. Pajk zavzdigne zdaj svoje dolge noge in tako govori: „Poslušajte me obé, zdaj bo sodba stekla: osa, ti imaš prav; čbelica tudi ti imaš prav. Ker imate tedaj obé prav, ste tudi meni obé prav“. V tem pajk hitro s svojo tanko vervico obé zavije in obema kri izspije, le same mešičke pustí, in konec je bilo hude pravde.

Nauk iz te prigodbe si posnamejo lahko vsi tisti, ki se za vsako malenkost radi v pravdo spušajo.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Siska 10. junija. Ker je voda tako majhna, da kmali ne bojo mogle velike ladije nič dopeljavati, in ker so Krajenci veliko žita pokupili, je bila poslednji čas kupčija pri nas dosti živa; v enem tednu se je spečalo okoli 25.000 vagánov koruze in okoli 8000 vag. pšenice. Pri vsem pa se cena ni nič kaj podražila; koruza ni bila dražja kot po 2 fl. 10 do 12 kr., in pšenica naj lepša po 5 fl. in pol; sicer je pančovaška pšenica po 4 fl. 15 do 30 kr., temešvarska po 4 fl. 30 do 40 kr., soršica (napolica) po 2 fl. 50 kr. do 3 fl. 6 kr. Danes so se snidili tergovci iz obojnega Siska in se posvetovali zavolj naprave železne ceste.

Iz Ljubljane. J. P. Zaslužena je hvala, ki so jo „Novice“ v poslednjem listu gosp. Zalerjevemu kopalšču dale, ker res hvaležen mora biti posebno tisti, kdor za zdravje svoje potrebuje kopel pod merzlim slapom ali v rusovskih toplíah, da ima vse tako blizo pri roki. Ker pa nobena nova stvar ni berž izzačetka popolnoma, se tudi v rusovskih toplíah (Dampfbad) nekaj pogrésa, kar je sila potrebno. Te toplíce so včasih tako polne, da po deset in še več jih je včasih ob enem v soparici; prostora je dosti in vse je prav dobro napravljeno, — ali nekaj manjka. Kadar se človek sleče, mora uro, dnar ali kar si bodi kamor koli položiti. To ni prav. Med sto pošteniimi utegne enkrat kak nepošten priti v kopel pa uzmat to ali uno. Vémo, da ne bomo metali boba v steno, ako verlemu gosp. Zalarju svetujemo: naj napravi več majhnih omaric, ki se dajo s ključem zapreti. Naj bi se pa naredilo to berž, posebno za ptujce, katerih nekteri včasih veliko dnarja sabo ima. Po tem pa še nekaj. Spodobi se, da strežaj v kopalšču ima opas na nekem mestu okoli sebe, da ne hodi okoli kakor Adam preden ga je Eva zapeljala. Nadjamo se, da vse te želje se bojo spolnile.

Iz Ljubljane. „Danes ob devetih zjutraj — so nam pisali 13. dan t. m. predsednik kmetijske družbe gosp. Terpinc iz Pariza — gré avstrijska živina iz razstave odtod čez Strasburg na Dunaj itd. nazaj. Razstava je bila neznano lepa; 12 v prisego vzetih in zvedenih gospodov je sodilo živino in določevalo premije. Od našega mireodolínca Vam je že znano, da je prejel drugo premijo z 600 franki in pa sreberno medalijo. Tudi gosp. Pet. Stularjeve ovce iz Jezera (Seeland) na Koroškem so zavolj izvirnega rodú (Originalität) prejele premijo četrte verste z 150 franki. Namesti prodanega junca sem kupil kaj lepo švajcarsko kravo (lucernskega plemena) z mladim junčkom in pa holandiško kravo tudi z mladim junčkom; za uno je lastnik v razstavi prejel četrto premijo, za to pa pohvalno pismo; vsa ta živinica skupaj veljá 1400 frankov“. — Veseli smo brali to novico, ktera nam kaže, da prečastiti naš gosp. predsednik kakor iz Londona pred več leti tudi iz Pariza sedaj ne bojo prišli prazni. V zboljšanje domačega plemena bo gotovo pripomogla ta ptuja, žlahna živinica.

Novičar iz raznih krajev.

Kako pridno se morajo zanemarjene ceste na Ogerskem popravljati in na novo napravljati, se vidi iz sledečega oklica ondašnjega deželnega poglavarstva, ki veljá tudi

za vso Vojvodino: „Vsak delavec mora s svojo živino proti plačilu skozi določeni čas cesto delati; izvzeti od tega dela so le tisti, ki še niso 16 let in pa taki, ki so že čez 60 let stari ali ki so bolehní ali pa ki drugod služijo; kdor en dan z živino dela, se mu rajta za dva dni; delajo naj delavci, kar koli je moč, blizo svojéga stanovanja; če pa to ne more biti, naj se jim za pot tje in nazaj posebej plača; le v posebni sili, kakor ob povodnjih itd. se smejo vsi delavci enega kraja v cestno delo vzeti ali čez predpisani čas v tem delu zadrževati; tiste mesce pa, ko je potrebno delo na polji, imajo cestne dela popolnoma nehati“. — Ker se vsaki dan porod presvitle cesarice pričakuje, je po naznanilu dunajskih časnikov poseben odbor izvoljen, kateri naj določi slovesnosti, ki se imajo takrat obhajati; kerst novorojenega deteta bo nek v Laksenburgu, cesarskem gradu. — V Parizu je bil v saboto kerst mladega Napoleona z velikimi slovesnostmi podnevi in ponoči praznovan; med drugimi veselicami so spustili tudi 300 balonov kviško, ki so sipali mnogoverstne sladkarije na zemljo; dvoje visokih maj, obdarjenih z dragoceno robo, je vabilo plezavce k sebi itd. Kardinala Patrizzi-a, kateri je namestnik sv. očeta papeža iz Rima v Pariz prišel in cesarici blagoslovjeno zlato rožo, kerščencu pa lično ušite (štikane) pelnice v dar prinesel, je cesar Napoleon takole nagovoril: „Hvaležnega se spoznam Njih Svetosti očetu papežu, da so kum (boter) mojemu otroku, ki mi ga je previdnost Božja darovala. Ko sem te milosti želel, sem hotel varstvo nebes svojemu sinu in francozki državi po ti posebni poti nakloniti. Vémo, da ta pot je ena naj gotovših pot, se udeležiti tega varstva, in pričuje tudi, da sem hotel s tem papežu, namestniku Kristusovemu na svetu, svoje ponižno spoštovanje razodeti“. — Škoda, ki so jo napravile povodnji na Francozskem, se šteje že zdaj čez 1000 milijonov frankov. Tudi na Angležkem nabirajo milodare, papež so darovali 15.000, sultan turški 40.000 frankov. — Kar je unidan predstojnik rimske policije, ki je ravno sedaj v Parizu, francozki vladi razodel, da prvi dan potem, ko zapusti ptuja posadka Rim, imamo prekucijo v Rimu, je tudi francozka vlada teh misel, da ptuje armade ne morejo še zapustiti papeževih dežel. — Spet so stregli v Madridu po življenji španjske kraljice; pa pravo, kako in kaj, se ni še zvedilo. — Turška vlada se zoperstavlja zedinjenju Moldave in Valahije v eno državo, in ker tudi avstrijska vlada tega zedinjenja ne želi, se ne vé, ali bo kaj iz te edinosti ali ne. — Amerikanska in angleška vlada se bote, kakor se kaže, brez vojske porazumile. — Černogorci se spet bojé enacega napada Turkov kakor pred malo leti pod poveljstvom Omera paša. — Po „Triest. Zeit.“ se je po povabilu dunajske družbe sv. Severina podalo včeraj 23 romarjev iz Tersta po morji na Božjo pot v Rim, da bojo praznik sv. Petra in Pavla ondi praznovali. Gosp. L. Jeran je šel tudi z njimi.

Odperto pismice gospodu J. K., ki me je nedavno z brezimnim dopisom počastil — zadnja pošta v Kranji. — Prijatelj! svetujem Vam, nikar se preveč ne jezite; saj véste, da jeza zdravju škoduje. Le pomislite, kaj bi bilo, ako bi se Vam, kar je prav lahko mogoče, v sedanji vročini celó žolc razlil in bi se potem na Vaše mehke možgane potegnil! Kdo bi pač domovini zgubo take „bistre“ glavice nadomestil! Znano pa Vam je tudi, neznani ljubček moj, da neubogljivim ljudém so take dobrovoljne opombe le „bob v steno“, ali z drugimi besedami, da ne opravite nič, ker take „ermahnunge“ niso današnji dan več navadne, ali ker menda po nemški bolj zastopite: „sind nicht mehr modern“. Bolj modro bo toraj, če si v prihodnje za krajcar, ki ga za popir take baže potrosite, rajši kruhka kupite, zakaj da ste ubožec-kramar in še kaj več, o tem ni dvombe. Toliko na pismice Vaše. Če pa še kake druge poznate, ki so morebiti z Vami edinih misel, blagovolite tudi njim zapopadek pričujočih verstic povedati. Da ste zdravi, mulček moj! L.

Milodari za Blejčane. Iz Verhnike gosp. G. z opominom: „Dajte in se vam bo dalo“. 5 fl. — Gosp. Gregor Rihar iz Ljubljane 2 fl. — Gosp. Jože Pleiweiss v Ljubljani še 50 vatlov blaga za obleko.